

https://doi.org/10.31516/2410-5325.063.23

УДК 7.079(447.81)»1991/2018»(045)

kramarek72@gmail.com

https://orcid.org/0000-0001-7773-3171

Є. В. Манелюк, викладач, кафедра хореографії, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

ФЕСТИВАЛЬНА ПРАКТИКА РІВНЕНЩИНИ ПЕРІОДУ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Відображено історичні процеси розвитку фестивальної практики на Рівненщині після відновлення державної незалежності. Матеріал зібрано з джерел та в результаті польових досліджень структуровано за принципом історичної ретроспективи. Акцентовано на сучасних видах фестивальних практик (мистецьких, музичних, екологічних, спортивних, гастрономічних, літературних, тематичних та етнофестивалів). Відображено вплив фестивалів на розвиток культурно-мистецького життя регіону.

Ключові слова: *фестиваль, фестивальна практика, Рівненщина, фестивалі Рівненщини.*

Э. В. Манелюк, старший преподаватель кафедры хореографии, Ровенский государственный гуманитарный университет, г. Ровно

ФЕСТИВАЛЬНАЯ ПРАКТИКА РОВНЕНЩИНЫ ПЕРИОДА ГОСУДАРСТВЕННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ

Отражены исторические процессы развития фестивальной практики на Ровенщине после восстановления государственной независимости. Материал собрано из источников и в результате полевых исследований структурировано по принципу исторической ретроспективы. Акцентировано на современных видах фестивальных практик (художественных, музыкальных, экологических, спортивных, гастрономических, литературных, тематических и этнофестивалей). Отображено влияние фестивалей на развитие культурной жизни региона.

Ключевые слова: *фестиваль, фестивальная практика, Ровенщина, фестивали Ровенщины.*

E. V. Manelyuk, senior lecturer of the Choreography Department, Rivne State Humanitarian University, Rivne

FESTIVAL PRACTICE OF THE RIVNE REGION DATING BACK TO THE STATE INDEPENDENCE

The aim of the article is to study the festival practice of the Rivne region during the state independence.

Research methodology. In the process of research, comparative and historical, typological and analytical methods of research were used.

Results. Modern Rivne region is famous for its powerful festival movement that originated in the 1950s, and with the change of development of the vectors for millennia, it has gained a brisk growth. A powerful festival movement, organized

by the cultural sphere and subject matter experts and enthusiasts of the Rivne region in the 21st century, emphasizes its identity both in the national and in the international cultural market.

Thanks to the festivals, the cultural life has become “colorful”, because it affects not only the quantity (more than 100 events during the last three years), but also the versatility (artistic, environmental, ethno, thematic, literary, sports and gastronomic) and the level of the professional approach to the organization.

Novelty. For the first time the materials of the festivals held in the Rivne region during the state independence were generalized. The research results are structured according to the time principle and the class classification.

The practical significance. The work is an ethnographic study of the festival movement of the Rivne region during the state independence. The research results can be used in the preparation of lectures and seminars on the contemporary Ukrainian culture and the set of disciplines of the applied cultural studies.

Keywords: *festival, festival practice, Rivne region, festivals of the Rivne region.*

Постановка проблеми Невід’ємною складовою культурного життя обласного центру та невеликого містечка обласного підпорядкування, що формує його культурну ідентичність, є фестивалі. Сучасне культурно-містецьке життя Рівненщини складно уявити без фестивалів та конкурсів, кількість яких щороку збільшується, як і видова специфіка та глядацька аудиторія.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фестиваль як феномен сучасної культури обрано предметом дисертаційних досліджень О. Жуковою, С. Зуєвим, М. Литвиною, О. Меньшиковим, П. Ніколаєвою, Е. Резніковою, М. Швед (2006), О. Яцковим та ін.

Регіональні аспекти вітчизняних фестивальних практик стали об’єктом наукових розвідок Ю. Бобанич (2012) (естрадні фестивалі Рівненщини), С. Виткалова (2012) (аналіз рівненського вектора фестивального руху), Г. Горох (2014) (хорове мистецтво Рівненщини крізь призму фестивальної діяльності) та ін.

Мета статті — дослідити фестивальну практику Рівненщини після відновлення державної незалежності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У перші десять років незалежності політика державних установ сфери культури краю перебувала в так званому адаптаційному періоді. Водночас завдання фестивального руху радянського періоду нині суттєво трансформовані відповідно до вимог організаторів та глядацької аудиторії фестону. Наприклад, таке завдання, як «контроль над вільним часом населення», у сучасному організаційно-методичному процесі підготовки фестивалю не використовується та є пережитком минулого, адже це прерогатива радянської культурної політики. У той час, як інші завдання, зокрема

«патріотичне виховання населення» та «збереження культурної спадщини», актуальні для більшості сучасних фестивалів.

Відповідно до нових реалій, можливо, саме тому, Рівненщина не належала до обласних центрів, які активно використовували дозвілєву форму – фестивалі, які впродовж останнього десятиліття ХХ ст. «обережними кроками» долучалися до культурно-мистецьких практик краю. Так, організаторами перших фестивалів були представники державних установ культури. Зусиллями працівників Рівненського обласного краєзнавчого музею проведено фестиваль «Музейні гостини», який у 2018 р. святкував двадцятип'ятирічний ювілей (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*), а фахівці Обласного центру народної творчості стали співорганізаторами фестивалю-конкурсу дитячого фольклору «Котилася торба...». Одним із перших фестивалів, організованих на Рівненщині зусиллями відданих вітчизняному музичному мистецтву музикантів, став рок-фестиваль «Тарас Бульба» (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*). Саме цей фестиваль з 1991 по 1994 рр. відбувався в м. Дубно й був частиною урочистих святкувань Дня міста. Проте за три роки доволі успішний проект вичерпав себе. У 2002 р. набув «другого дихання» за підтримки (адміністративної та фінансової) міського (м. Дубно) та обласного (м. Рівне) управлінь культури і туризму.

Зусиллями представників Національного університету водного господарства та природокористування (за ініціативи студентів механічного факультету) у 1992 р. вперше організовано фестиваль студентських театрів естрадних мініатюр (СТЕМів) «Шалантух» (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*). Фестиваль СТЕМів «Шалантух» упродовж тривалого періоду мав на меті об'єднання молоді на основі доброзичливого неформального спілкування, яке зміцнює відносини та спонукає розглядати навіть проблемні питання через призму людяності й доброзичливості. Понад десятиліття фестиваль проходить за підтримки місцевих органів влади.

На зламі тисячоліть відбувся переломний момент, який докорінно змінив ситуацію, завдяки вузькопрофільним спеціалістам сфери музичного, театрального, хореографічного та інших видів мистецтв, за підтримки спонсорів і меценатів, організовано перші фестивалі, у яких представники державних установ сфери культури взяли участь лише дотично. Організатори (співорганізатори) є працівниками установи сфери культури. На початку 2000 рр. на Рівненщині відбулись такі фестивалі:

– фестиваль пісенно-музичного мистецтва «Різдвяні піснеспіви» (організатори: Рівненська єпархія Української православної церкви

Київського патріархату за підтримки обласного і міського відділів культури та інституту мистецтв РДГУ). Приємно відзначити, що з 2012 р. він набув статусу міжнародного, а у 2018 р. проводиться п'ятнадцятий рік поспіль;

– фестиваль духової музики «Дзвенить оркестрів мідь», започатковано у 2010 р. як регіональний власниками готельно-розважального комплексу «Скольмо» (сmt. Клевaнь), у 2015 р. набув статусу міжнародного (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*);

– молодіжний фестиваль традиційної народної культури «Древлянські джерела», який на початку 2000 рр. набув статусу міжнародного (за участі іноземних колективів із Венесуели, Латвії, Республіки Польща, Словаччини, Сенегалу, Туреччини, Хорватії та Чехії) (Виткалов, 2012, с. 277). На жаль, сьогодні фестиваль не продовжує власних традицій, однак його поява відіграла помітну роль як у соціокультурному процесі розвитку області, так і у культурно-мистецькому житті міста;

– фестиваль джазового мистецтва «Art Jazz Cooperation», засновано у 2007 р. громадськими діячами – поціновувачами джазового мистецтва О. Барковським та С. Гембергом (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*). Щороку, наприкінці серпня, учасники джазового фестивалю представляють зразки класичного джазу, музичних композицій у стилі етно- та фрі-джазу;

– зусиллями художніх керівників Народного аматорського молодіжного театру «Від Ліхтаря», Зразкової аматорської театральної студії «Маленький принц» та Зразкового аматорського художнього колективу – театральної лабораторії «ВідСутність», які працюють при ПДМі, за підтримки громадської організації «Сприяння позашкільній освіті», у листопаді 2004 р. започатковано щорічне проведення юнацько-молодіжного театрального фестивалю аматорських колективів «ЛіхтArt». У 2007 р. зарубіжні учасники фестивалю вможливили набуття статусу «міжнародний». Відтак, саме у 2007 р. відбувся I міжнародний театрально-фестиваль у м. Рівне, який у 2018 р. (у статусі міжнародного) проводився вдесяте;

– проведення фестивалю зі спортивних танців «Різдвяний бал» у м. Рівне започатковано у 2003 р., організаторами заходу стали: Міжнародна танцювальна спілка, Спілка громадських організацій спортивного танцю України, Спілка спортивного танцю Рівненської області, кафедра хореографії РДГУ та громадська організація – танцювальний клуб «Флеш». Фестиваль успішно проводять уже впродовж 15 років і весь цей час він є одночасно конкурсом і відбірковим етапом на Чемпіонат СГОСТУ від Рівненської та Волинської областей

(*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*).

Успішна, багаторічна робота організаторів вищезазначених фестивалів краю «надихнула» працівників сфери культури та представників громадськості на активні дії: упродовж 2017–2018 рр. на Рівненщині проведено близько 100 фестивалів. Для прикладу, згідно зі статистичними даними, за 20 років державної незалежності (до 2011 р.) в регіоні організовано 120 фестів (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*).

Нині Рівненщина, підкреслюючи культурну ідентичність, презентує на культурному ринку багато різножанрових фестивалів: мистецькі (музичні, хореографічні, театральні, літературні); гастрономічні, фольклорні, екологічні, спортивні та універсальні.

Найчисленнішими є музичні фестивалі, представлені в таких жанрах:

– рок-фестивалі (найстарший рок-фестиваль України «Тарас Бульба» (м. Дубно), молодіжний фестиваль «Корець-Рок» (м. Корець), молодіжний фестиваль «Поліська рок-хвиля» (м. Вараш)) (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*). Організатори й учасники рок-фестивалів краю демонструють нове, авторське бачення української рок-музики, з її неповторним колоритом та фольклорною основою;

– фестиваль класичної музики «Органний собор» став майданчиком для експериментів не лише для музикантів, а й організаторів – Рівненської філармонії (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*);

– пісенні та хорові фести: фестиваль патріотичної пісні «Героям слава!» (м. Костопіль), районний фестиваль «Різдвяні пісенспіви» (м. Дубно), всеукраїнський пісенний фестиваль «Під небом Рівного – 2016 (2017)»; всеукраїнський фестиваль-конкурс хорового мистецтва імені Володимира Пекара, фестиваль протестної музики «Прорив», всеукраїнський фестиваль-конкурс молодих виконавців сучасної української пісні «Твоя зірка – 2018» (м. Рівне), всеукраїнський дитячий фестиваль патріотичної пісні «Наша слава козацька не вмере, не загине!» (смт. Демидівка) та ін.;

– народної музики: всеукраїнський фестиваль-конкурс молодих виконавців (ансамблів) на дерев'яних та духових інструментах імені В'ячеслава Сторянка, всеукраїнський фестиваль-конкурс молодих виконавців української народної музики «З Народного Джерела» (м. Рівне), фестиваль сучасної української пісні і танцю «Зоряний шлях» (м. Дубно) та ін.;

– фестиваль духовної музики у Свято-Миколаївському монастирі м. Дубно;

– джазові фестивалі: щороку, наприкінці серпня, проходить міжнародний джазовий фестиваль «Art Jazz Cooperation» (м. Рівне-Луцьк), а щорічно в грудні в барі-ресторані «Blues & Jazz» та на сцені МБК відбувається міжнародний джазовий фестиваль «Jazz Bez» (м. Рівне-Луцьк-Вроцлав). Загалом у межах фестивалів відбулося 87 концертів, у яких брали участь понад 60 музикантів зі США, Канади, Австралії, Люксембургу, Данії, Німеччини, Угорщини, Польщі й України. Також, зі слів організаторів, родзинкою джазових фестивалів, зокрема «Jazz Bez», стала презентація максимальної кількості джазових стилів: свінг, ф'южн, бі-боп, джаз-рок, ясс, фанк, кул, фрі-джаз тощо (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*).

Крім того, у 2015 р., стартував загальноміський мистецький фест «Рівне. Літо. Музика». Щонеділі впродовж літа одразу на двох концертних майданчиках – парк культури та відпочинку імені Т. Г. Шевченка (літня естрада), парк молоді (Лебединка) виступали творчі колективи, солісти та гості м. Рівне (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*).

В останнє десятиріччя серед туристів в Україні й у країнах близького зарубіжжя популярні гастрономічні фестивалі. Перший гастрономічний фестиваль, в основі якого – улюблена страва мільйонів – шашлик, проведено на Рівненщині у 2015 р. Організатори заходу – власники закладів громадського харчування міста. Місцем локації обрано міський парк культури й відпочинку імені Т. Г. Шевченка. На значній території парку шеф-кухарі місцевих кафе та ресторанів пропонували відвідувачам страви на мангалі та шашлики за авторськими рецептами (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*). З того часу фестиваль щороку збирає в міському парку поціновувачів мистецтва приготування шашлику та страв на мангалі. А з 2017 р. досвід проведення такого гастрономічного фестивалю перейняли активісти громади с. Велика Омеляна Рівненського району, які наприкінці липня на березі р. Омелянка організували фестиваль «Шашлик-башлик», у межах якого відвідувачів очікували не лише м'ясні смаколики, а й змагання, конкурси, виставка зброї, розваги та нічна дискотека.

Гастрономічний фестиваль на честь найпопулярнішого овочу – картоплі – «Бульба-фест» відбувся в жовтні 2016 р. у м. Рівне на стадіоні «Мототрек». Такий вид фестивалю зацікавив рівнян та гостей міста, про що свідчить значна активність гостей фестивалю. Саме тому фестиваль став щорічним, і з 2017 р. на два дні територія мотостадіону (23–24 жовтня) перетворюється на зону святкувань та відпочинку, де

кожен охочий може скуштувати смаколики з бульби (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*).

Неабияк популярні серед відвідувачів фестивалі формату street food, які відбуваються щорічно (починаючи із 2015 р.) восени на майданчиках ТРЦ «Екватор» та ТЦ «Злата плаза». Щороку локації (м'ясні страви, десерти, кулінарія) фестивалю представляють кулінарне мистецтво учасників – виробників продуктів харчування, шеф-кухарів, талановитих рівнян та гостей міста. У програмі фестивалів передбачені й розваги – майстер-класи, виступи колективів, розписи хною, розваги для дітей та флешмоби (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*).

Приємно відзначити, що пасічники громади смт. Золотіїв у 2016 р. започаткували щорічне проведення фестивалю «Золотіївські ряди». З їх «легкої руки» щороку, у серпні, напередодні християнського свята Медового Спасу, Рівненщина перетворюється на медову столицю, адже на фестиваль з'їжджаються відомі бджолярі, медовари, аптекарі та просто любителі меду (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*).

Організаторами хореографічних фестивалів міста є художні керівники хореографічних студій, переважна більшість котрих працює в КЗ «РМПК». Так, художні керівники мистецького об'єднання «Едельвейс» (Л. Супонькіна, О. Присяженко, В. Супонькіна-Лагнюк, Т. Лагнюк та О. Гопанчук) – організатори всеукраїнського фестивалю-конкурсу хореографічного мистецтва з історичною складовою до міжнародного дня танцю «ART soul RIVNE». Організатори фестивалю є переможцями міської програми громадських ініціатив та проекту Громадського бюджету Рівного, а тому у 2017 р. фінансування фестивалю здійснювалося за рахунок міського бюджету (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*).

Завдячуючи організаторським зусиллям Р. Гриценюка (керівник танцювального клубу «Флеш») уже два роки поспіль (починаючи з 2017 р.) у Рівному проходить усеукраїнський фестиваль хореографічного мистецтва «Grand Spring Festival», у якому беруть участь представники всіх напрямів хореографії (народної, бальної, сучасної), 10 років проводиться міжнародний фестиваль зі спортивно-бальних танців «Різдвяний БАЛ».

Слід зазначити, що хореографічні постановки є невід'ємною складовою універсальних мистецьких фестивалів, яких на Рівненщині лише за останні два роки проведено понад 20: обласний фестиваль-конкурс «З вірою в майбутнє», фестиваль «Таланти твої, Рівненщино!» (м. Рівне), всеукраїнський фестиваль-конкурс «Злата Фест»

(сmt. Клевaнь), фестиваль української народної жартівливої пісні, танцю та гумору «Весела толока» (м. Здолбунів), міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв «АртЦентр талантів» (м. Рівне) та ін. Ці фестивалі мають на меті популяризацію та підтримку аматорського мистецтва у таких жанрах, як: хореографія, вокал, циркове мистецтво, акторська майстерність і театральна творчість.

2015 р. увійшов в історію культурно-мистецького життя Рівненщини як рік започаткування проведення літературних фестивалів. Саме тоді в центрі м. Рівне (на Майдані незалежності) відбувся перший літературний дитячий фестиваль «Дивокрай». На три травневі дні організатори перетворюють, нехай і невелику, частину міста на «казкову країну» (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*). Адже всі учасники фесту в костюмах казкових героїв, під час проведення фесту відбуваються смачні читання, літературні квести, творчі зустрічі, книжкові презентації та ярмарок.

У 2015 р. у стінах КЗ «РОУНБ» РОР уперше стартував фестиваль-конкурс інноваційного бібліотечного досвіду «Бібліофест» за підтримки Рівненського обласного відділення Української бібліотечної асоціації. В обласному центрі (локації МБК, обласна бібліотека, паб «Сталева гора», кафе-читальня «Арка» та кафе «Ланч») у 2017 р. вперше пройшов дводенний усеукраїнський літературно-музичний фестиваль «СУП-культура», у межах якого проходили майстер-класи від майстрів слова, нічне читання під відкритим небом, презентації літературних творів та нових імен вітчизняної літератури.

На відміну від літературних фестивалів, екофестивалі вперше (у 2011 р.) проведено в сільській місцевості – на Володимирщині – фестиваль «Бурштиновий шлях», який згодом, у 2017 р., «дав життя» Зарічненському етнотур-фест «Бурштиновий шлях» (с. Млинок Зарічненського району) та фестивалю «Буца Папороть» (с. Буца Здолбунівського району) етнофестиваль (с. Новомалин Острозького району), етнофестиваль «Віфлеємська зірка» та ін. У програмах зазначених екофестивалів організатори вміло поєднали екологічну й етнографічну складові. Так, туристичний велопробіг «Кузнецовськ-Володимирець-Антонівка» та робота майстрового і ярмаркового місечок (виставка-ярмарок виробів народних умільців та виробів з природних матеріалів, презентація традиційних страв Поліського регіону); екологічні акції та сільський квест; катання на конях та водяні битви; фаєр-шоу та купальські обрядодії; майстер-класи й екскурсії (до музею «Історії вузькоколійної залізниці та Поліського краю») (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*).

У м. Рівне провели перший волонтерський екофестиваль «ЗЕЛО» на початку осені 2014 р., у межах якого територія РОКМ та парк молоді (Лебединка) на два дні перетворилися на центр культури екології життя. Мета міського екофестивалю — створення гармонії, тому координатор запрошує до участі представників духовних практик, шкіл саморозвитку, психології, дитячого виховання. Нестандартними можна назвати й локації фестивалю: «Чай-зону», «Фуд-зону», еко-сувенір, психософію, майстер-клас для саморозвитку «Талант в мені» (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*).

Слід відзначити той факт, що на Рівненщині організовано та щороку проводять близько десяти етно- та фольклорних фестивалів: фестиваль «Новомалинська Любава» (с. Новомалин Острозького району), фестиваль «Зелене Купало у літо упало» (м. Корець, традиційно фестиваль проходить на березі річки Корчик), етнофестиваль «Козацький гарт» (с. Пляшева Радивилівського району, поблизу музейного комплексу «Козацькі могили»), фольклорний фестиваль «З народної криниці» (м. Дубно, Дубенський РБК), міжнародний дитячий фестиваль «Котилася торба» (м. Дубно), фольклорний фестиваль «Коляда» (м. Рівне), Етнічний фестиваль «Лірницька Покрова у Рівному» (м. Рівне), фестиваль традиційної козацької культури «Покровський Вітер» (м. Рівне), міський фестиваль вуличних вертепів та вуличних музик «Нова радість стала» (м. Рівне), обласний відкритий фестиваль народного мистецтва «Великодня вруна» (м. Володимирець), Фестиваль традиційної козацької культури «Курган Леля» (м. Рівне), Фестиваль колядок «Різдвяна зірка» (с. Грушвиця Рівненського району) та ін. (*Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА*). Усі вони спрямовані на підтримку та примноження надбань української культури.

З метою популяризації здорового способу життя та активізації фізкультурно-масової роботи й фізичного виховання населення в обласному центрі започатковано та щороку відбувається немало спортивних фестивалів, а саме: загальноміський футбольний фестиваль «Рівненський МЕССІ» (учасниками якого були юнаки 2001–2003 рр. народження); спортивно-масовий фестиваль «Олімпійське літо»; фестиваль естафет (програма заходу складається з командних спортивних естафет, що відбуваються в три етапи впродовж навчального року); фестиваль велосипедистів-екстремалів «Здорова молодь — здорова нація» (місце проведення — міський скейт-парк, учасники змагалися на велосипедах ВМХ та МТВ); фестиваль військово-спортивних ігор «Спас»; фестиваль з лову риби поплавковою вудкою «Весняний поплавок» у першій декаді травня проводиться Рівненською обласною

федерацією риболовного спорту на міському озері Басів Кут (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*).

У районному центрі – м. Радивиліві, з метою популяризації паркуру (та фрірану), пропаганди здорового життя серед молоді щороку відбувається фестиваль паркуру «Країна героїв». Фестиваль мото- та велоестафет «Маки пам'яті», приурочений до 9 травня, щороку стартує у Володимирці.

З метою популяризації театрального мистецтва на Рівненщині з 2004 р. проводять юнацько-молодіжний театральний фестиваль аматорських колективів «ЛіхтArt», а згодом, у 2013 р., до аматорів долучився і колектив Рівненського академічного обласного театру ляльок, який став співорганізатором Фестивалю дитячих лялькових колективів «Березневі сходинок».

Приємним для мистецької спільноти краю є факт проведення в м. Рівне молодіжного аматорського кінофесту «Двері», у межах якого відбувається презентація короткометражних аматорських кінострічок, конкурс сценаріїв, у якому визначають переможця та призерів.

Фестивальний бум характерний не лише для спортивної та мистецької сфер культурно-мистецького життя Рівненщини. За останні п'ять років країни мають можливість відвідати тематичні фестивалі, присвячені:

– збереженню культурно-мистецької спадщини Рівненщини (фестиваль «Острог. Ренесанс» у 2017 р. відбувся втретє в Острозі та археологічний гранд-фестиваль «Русь Пересопницька», основні локації якого розміщені на території культурно-археологічного центру «Пересопниця»);

– модним тенденціям (фестиваль дитячої моди «Children's fashion festival», фестиваль краси та таланту «Міні-міс Рівненщина» та фестиваль авторських дизайнерських колекцій одягу, взуття і аксесуарів у межах проєкту Fashion Time (м. Рівне);

– обговоренню нових підходів функціонування міста (URBAN FEST. RIVNE);

– розширенню науково-практичних знань із використанням традиційних та нетрадиційних практик (фестиваль-конкурс «Мої знання сьогодні – мій капітал завтра» (ПДМ), фестиваль сучасної практичної психології «Світ можливостей», фестиваль трансперсональної психології та психології успіху «Гамаюн», усеукраїнського фестивалю із особистісного розвитку «Світ можливостей» (м. Рівне) та ін.;

– популяризації конкретного виду людської діяльності або мистецтва (міжнародний фестиваль ковальського мистецтва «Металеве серце

України» (м. Рівне), фестиваль ткацтва (с. Пляшева Радивилівського району) та ін.;

– сучасні видовища приваблюють учасників фестивалю «Rivne Fire БумБурум» (м. Рівне), до програми якого входять фаєр-шоу та акробатичні номери, фестиваль фарб та вогню «FOREVER YOUNG» (с. Суськ Костопільського району), а також фестиваль «Поліське небо», який зібрав на аеродромі «Воронів» рівненського авіаційно-спортивного клубу всіх учасників конкурсу (спортсменів ракетно-модельного спорту) та любителів шоу повітряних зміїв (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*).

Організатори фестивалів – працівники соціальних установ краю – не оминули увагою такі верстви населення, як інваліди та діти, позбавлені батьківського піклування. Люди, обмежені фізично, не обмежені в таланті – укотре доводить фестиваль «Барви життя», який щорічно проходить у приміщенні Рівненського обласного центру інвалідного спорту «Інваспорт» (*Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому*). Сильні духом змагаються у вокальному та хореографічному жанрах, театральному, образотворчому та декоративно-прикладному мистецтвах, інструментальному виконанні, авторській поезії. В с. Верба, що на Дубенщині, щороку відбувається обласний фестиваль-конкурс художньої творчості вихованців інтернатних закладів.

Висновки. Сучасна Рівненщина є краєм із потужним фестивалним рухом, що зародився у 50 рр. ХХ ст., змінивши вектори розвитку на зламі тисячоліть, нині демонструє активний розвиток. Масштабний фестивальний рух, організований працівниками сфери культури й вузькопрофільними спеціалістами та ентузіастами, підкреслює свою ідентичність як на вітчизняному, так і на міжнародному культурному ринку.

Завдячуючи фестивалям культурне життя рівнян стало «різнобарвним», адже вражають не лише кількість (понад 100 заходів упродовж останніх трьох років), а й різножанровість (мистецькі, екологічні, етно-, тематичні, літературні, спортивні та гастрономічні) й рівень професійного підходу до організації.

Перспективи подальших досліджень. Щорічно кількість фестивалів, які відбуваються на Рівненщині, збільшується, а тому ця тема потребує подальшого розгляду в теоретичному та практичному аспектах.

Список посилань

Бобанич, Ю. М. (2012). Сучасні міжнародні естрадні фестивалі та конкурси на Рівненщині: тенденції та перспективи розвитку. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура*, 11, 94–97.

- Виткалов, С. В. (2012). *Рівненщина: культурно-мистецький потенціал в парадигмах сучасності: монографія*. Рівне: ППДМ.
- Горох, Г. С. (2014). Хорове мистецтво Рівненщини крізь призму фестивальної діяльності доби державної незалежності України. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, 20 (2), 210–214.
- Литовка, О. (2013). Фестивальний рух України періоду її незалежності. *Вісник КНУКіМ. Серія : Соціальні комунікації*, 2, 111–115.
- Офіційний сайт Управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому. Узято з <http://culture-rivne.com.ua/>
- Офіційний сайт Управління культури і туризму РОДА. Узято з <http://www.rv.gov.ua/sitenew/main/ua>
- Офіційний веб-сайт Комунального закладу «Рівненська обласна філармонія» Рівненської обласної ради. Узято з <http://organ.rv.ua/>
- Швед, М. Б. (2006). *Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики в Україні на новому етапі. 1990–2005 рр. (Автореферат дисертації кандидата мистецтвознавства: 17.00.01.)*. Львів.

References

- Bobanich, Yu. M. (2012). Contemporary international variety festivals and contests in the Rivne region: trends and prospects of development. *Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts. Art studies. Architecture*, 11, 94–97. [In Ukrainian].
- Viklov, S. V. (2012). *Rivne region: cultural and artistic affairs in the following areas: a monograph*. Rivne: PPDM. [In Ukrainian].
- Gorokh, G. S. (2014). The choral art of the Rivne region through the prism of the festival period of the independence of Ukraine. *Ukrainian culture: the past, modern, ways of development*, 20 (2), 210–214. [In Ukrainian].
- Litovka, O. (2013). Festival movement of Ukraine during the period of its independence. *Herald of Kyiv National University of Culture and Arts. Series: Social Communications*, 2, 111–115. [In Ukrainian].
- Official site of the Department of Culture and Tourism of the Rivne City Executive Committee. Retrieved from <http://culture-rivne.com.ua/>. [In Ukrainian].
- Official site of the Department of Culture and Tourism of the Rivne Regional State Administration. Retrieved from <http://www.rv.gov.ua/sitenew/main/ua>. [In Ukrainian].
- Official website of the Municipal Institution “Rivne Regional Philharmonic” of the Rivne Regional Council. Retrieved from <http://organ.rv.ua/>. [In Ukrainian].
- Shved, M. B. (2006). *Trends in the development of international festivals of contemporary music in Ukraine at a new stage. 1990–2005 (Abstract thesis candidate of art studies: 17.00.01.)*. Lviv. [In Ukrainian].

Надійшла до редколегії 07.02.2019 р.